

När telefonen kom till Hall

Omkring år 1911 fick fyren vid Hallshuk socknens första telefon. Den var ansluten till Lärbro växelstation.

Mellan Telegrafverket och Hallshuks fyr upprättades den 16 juli 1910 ett kontrakt som innebar att förutom tjänstetelefon för fyren skulle även allmänheten kunna ringa, men även ta emot samtal på den uppsatta telefonapparaten vid fyrplatsen under tider då telefonstationen i Lärbro hölls öppen.

När linjen mellan Hallshuk och Lärbro växelstation var klar att tas i bruk är oklart, men i 1913 års telefonkatalog redovisas att Hallshuks fyr har telefonnummer **Lärbro nr 2**.

Telefonen på fyrplatsen var även samtalsstation för allmänheten. Familjerna på Hallshuk utnyttjade telefonen på fyren till att ringa privata telefonsamtal mot en viss ersättning som man betalade när telefonsamtalet var avslutat.

Mellan fyren på Hallshuk och Kappelshamn gick telefonlinjen utmed kusten sedan fortsatte linjen längs vägen och anslöt till telefonväxeln i Lärbro.

När fyren avbemannades år 1932 flyttades telefonen ner till Hallshuks fiskeläge och placerades i vågboden. Telefonnummret hit var Kappelshamn 2b, Telefonnummret Kappelshamn 2c tillhörde Karl Persén, Västös gård.

Telefon till kommunalstämmans ordförande

Från ett protokoll fört vid årets första ordinarie kommunalstämma den 17 mars 1926 beslöt man att en telefonledning skulle sättas upp från Hall till växelstationen i Hangvar. I Gotlands Telefonkatalog år 1928 redovisas att Hallis kommun har telefon: Hangvar nr 8. Telefonen var placerad hos kommunalstämmans ordförande, Karl Hejdenberg som bodde i Hall kyrkby nära granne med kyrkan

Vid ordinarie kommunalstämma den 28 december 1927 fick åkeriägare Knut Johansson, Gannarve tillstånd att sätta upp en telefonapparat i sin bostad och koppla in telefonen på kommunens telefonledning till Hangvar.

I telefonkatalogen av år 1933 redovisas att Karl Hejdenberg har telefonnummer: Hangvar 8a och Knut Johansson telefonnummer: Hangvar 8b.

Växelstation på Hall.

Någon större tillströmning av abonnenter blev det inte på Hall, men i början på 1930-talet blev det behov av en växel i socknen. Efter en del besvärigheter så öppnades en telefonväxel år 1935.

När man skulle öppna telefonväxeln fick man inte tag på någon stationsföreståndare. Telegrafverket beslöt då att sätta upp en halvautomatisk växel. Det var en ny konstruktion för högst 10 abonnenter med en förbindelse till en manuell station. Stationen drevs med torrelement eftersom Hall saknade elektricitet. Växeln blev fullteknad från början men den var ganska felkänslig. Det kom in många klagomål till telegrafverket och en av verkets skickligaste växelkonstruktörer, Sten Vigren, sändes till Hall för att undersöka förhållandena år 1935.

Han skriver bl.a. i sin rapport: "Den halvautomatiska 10-nummerväxeln är uppmonterad i ett gammalt nu övergivet båtmanstorp i kalksten. Elektrisk kraft saknas. Rummet i vilken växeln är placerad, har en öppen spis, vars skorstenspipa saknar spjäll". Det fanns givetvis fuktproblem i fastigheten, men också reläfel och bristande kompetens om växelns konstruktion hos reparatörerna.

Utdrag ur telefonkatalogen för Gotland år 1936

Telefonabbonemang i Halls halvautomatiska växelstation.

Nr 1	Dyplin Martin.	Handlare	Gannarve
Nr 2.	Croon G.W.	Folkskollärare	Hall folkskola
Nr 3.	Hägvall Viktor	Lantbrukare	Hägvards
Nr 4.	Pettersson Oskar	Lantbrukare	Hägvards
Nr 5.	Pettersson Gunnar	Lantbrukare	Gannarve
Nr 6.	Paul Pettersson	Lantbrukare	Norrby
Nr 7.	Westöö Fritjof	Lantbrukare	Hägvards
Nr 8.	Halls kommun		
	Hejdenberg Karl	Kommunalstämmans ordf.	
Nr 9.	Johansson Knut	Chaufför	Gannarve
Nr 10.	Österdahl Otto	Lantbrukare	Hägvards

Ny manuell växelstation.

Man lyckades få fatt på en stationsföreståndare år 1938. då byttes den halvautomatiska telefonväxeln ut mot en manuell växel. Den första manuella växeln öppnades på Hall i den äldre fastigheten på Gösta Johanssons tomt med fastighetsbeteckningen Gannarve 2:2. Den nya växeln började med 14 abonnemang.

I fastigheten var tidigare affär som drevs av Hulda Österdahl, Martin Dyplin övertog affären och byggde år 1936 ny affär mitt emot som han drev i många år. Affären övertogs av Allan

Stuxberg han innehade affärsrörelsen till år 1959 då den lades ner.

Telefonväxeln var kvar några år i fastigheten Gannarve 2:2 och den flyttades sedan över till fastigheten Hall Annex 2:2 som ligger snett emot skolan.

Föreståndare anställda vid Hall växelstation.

Fröken Ingrid Niklasson, gift Booberg (död 1948)
Föreståndare från år 1938 till den 18 augusti 1948.

Stationen betjänades under följande tider:

Vardagar april- september kl. 07,00-21,00

Oktober- mars kl. 08,00- 21,00

Sön- o helgdagar kl. 08,00- 10,00, 13,00-16,00

Nytt kontrakt skrevs den 1 januari 1947.

Växelstationen fick nya öppettider.

Vardagar kl 07,00- 21,00

Sön- o helgdagar kl 08,00- 10,00, 13,00-16,00, 18,00- 21,00.

Normalarvodet ökades med 72 kr per år för övertidstimmar.
Bostadsersättning inklusive ersättning för upplåtelse av lokalutrymme för stationsanordningarna ersattes med 204 kr per år.

Trafikbilägare Alerit Booberg.

Föreståndare från den 18 augusti 1948 till den 1 juli 1949.

Tidigare gift med Ingrid Booberg.

Stationen hade samma öppettider som föregående kontrakt.
För öppethållning vardagar från oktober månad t o m. Mars månad utgick ersättning enligt gällande bestämmelser.
Bostadsersättning inklusive ersättning för upplåtelse av lokalutrymme för stationsanordningarna ersattes med 204 kr år.

Fru Signe Friberg

Föreståndare från den 1 juli 1949 till den 1 nov 1950.

Stationen hade samma öppettider som i föregående kontrakt
För öppethållning vardagar oktober- mars kl 07- 08 utgick ersättning enligt gällande bestämmelser.
Bostadsersättning inklusive ersättning för upplåtelse av lokalutrymme för stationsanordningarna ersattes med 204 kr år.

Signe Friberg hade tillfällig hjälp av Märta Jakobsson, Kullshage i Hangvar Signe Friberg var senare anställd vid telefonväxeln i Lärbro.

Trafikbilägare Bertil Friberg

Föreståndare från den 1 november 1950 till den 1 november 1951.

Växelstationen hade samma öppethållande samt ersättning som utgick till föreståndaren i föregående kontrakt. Bertil Friberg sålde gården vid Medebys och blev växelföreståndare samtidigt köpte han Alert Bobergs taxi. Tiden som växelföreståndare varade dock inte mer än 1 år. Karin Gardell var under den här tiden anställd som växeltelefonist.

Byggnadssnickare Henry Hellenberg

Föreståndare från den 1 november 1951 till år 1957.

Växelstationen hade samma öppethållande samt ersättning som utgick till föreståndaren i föregående kontrakt. Det har funnits fler växelbiträden men namn saknas. Växelstationen automatiserades 1957 och blev ansluten till Lärbro manuella station.

Enligt utdrag ur telefonkatalogen från år 1950 så hade antalet abonnenter i Hall ökat avsevärt. På Hallshuk hade många satt in telefon men flera hade även gått ihop om ett telefonnummer och registrerat sig som A och B.

Telefonabbonemang i Halls växelstation för en del av befolkningen på Hallshuk.

Nr 2	Ernst Lundberg, Skeppare	Hallshuk
Nr 10a	Österdahl Otto, Chaufför	Hallshuk
Nr 10b	Vestergren Valdemar	Hallshuk
Nr 17a	Hansson Karl, Fiskare	Hallshuk
Nr 17b	Andersson Karl, Fiskare	Hallshuk
Nr 20	Pettersson John, Fiskare	Hallshuk
Nr 25a	Olofsson Tyko, Fiskare	Hallshuk
Nr 25b	Olofsson Georg, Stenarbetare	Hallshuk

När stationen automatiserades år 1957 var 35 abonnenter anslutna till växeln på Hall. Den automatiserade växeln var ansluten till Lärbro manuella station. Den 13 april 1958 helautomatiserades Visbyområdet. Antalet abonnemang år 2005 var cirka 60 st på Hall